

Alfons Mucha, Slovanská epopej: mýtus, dějiny, vize

Alfons Mucha (1860–1939), jenž získal celosvětovou proslulost svou originální secesní dekorativní tvorbou, spatřoval smysl vlastního uměleckého života v obsahově mnohem závažnějším díle – ve Slovanské epopeji. Jedinečný cyklus dvaceti monumentálních obrazů namaloval v letech 1911–1928. I když nacházel poučení a inspiraci v odborné literatuře a v přímých debatách s historiky, archeology a folkloristy, neměl v úmyslu ilustrovat historii: zvolené náměty odkazují ke skrytému významu, vyzývají ke čtení a výkladu v několika rovinách, vyjadřují Muchovu filosofii dějin. Poněvadž by Mucha z vlastních prostředků neuhradil všechny náklady na modely, materiál a studijní cesty, našel pro svůj projekt podporu u amerického milionáře, slovanofila Charlese Richarda Cranea, který byl rovněž mnohaletým přítelem T. G. Masaryka a také prezidenta Wilsona. Roku 1919 zveřejnil Mucha pět obrazů Slovanské epopeje v pražském Klementinu, táž pěťice byla s velkým ohlasem vystavena v letech 1920–1921 v Chicagu a New Yorku. Dokončený cyklus byl poprvé jako celek představen pražské veřejnosti na podzim 1928 ve velké dvoraně funkcionalistického Veletržního paláce, kam se při nynější výstavě vrací v nově pojaté instalaci.

Obrazy z cyklu Slovanská epopej:

Slovanská epopej Alfonse Muchy

Dopisem pražskému starostovi ze 6. 11. 1909 nabídl Alfons Mucha městu Praze dar v podobě cyklu 20 velkých obrazů nazvaného Slovanská epopej. Cyklus chtěl Mucha vytvořit v několika příštích letech za finančního přispění amerického mecenáše Charlese R. Cranea a jeho prostřednictvím předat městu Praze do vlastnictví. Jedinou Muchovou podmínkou tohoto daru bylo, že Praha na své náklady vystaví vhodnou budovu pro trvalé uložení a vystavení cyklu (příloha č. 1: [str. 1](#), [str. 2](#), [str. 3](#)). Městská rada na svém zasedání 19. 11. 1909 nabízený dar jednohlasně přijala, a zároveň na sebe vzala závazek, že se postará o jeho vhodné umístění ([příloha č. 2](#), příloha č. 3: [str. 1](#), [str. 2](#)). Svůj závazek potvrdila i o rok později na zasedání 21. 10. 1910 ([příloha č. 4](#)). O povinnostech zastoupených stran bylo na počátku roku 1913 sepsáno ujednání, v němž se Mucha zavázal k vytvoření díla, Ch. Crane k celkovému honoráři 100 000 liber a oba vzali na vědomí závazek města Prahy k převzetí díla a jeho umístění ve k tomu účelu vystavěné síni (příloha č. 5: [str. 1](#), [str. 2](#)). V průběhu let 1912 – 1926 byly obrazy postupně po dokončení předávány do vlastnictví města a o každém převzetí byl sepsán protokol či potvrzeno převzetí. V roce 1928 byl Muchovi na základě usnesení Ústředního zastupitelstva vyjádřen dík a v roce 1930 mu byla u příležitosti 70. narozenin udělena čestná plaketa hlavního města Prahy. Město neslo veškeré náklady na pojištění, zabezpečení a event. opravy obrazů a od roku 1910 se městské zastupitelstvo s větší či menší intenzitou zabývalo otázkou jejich umístění. Uvažovalo se o různých lokalitách pro vybudování výstavního pavilonu (Petřín, Vyšehrad, Letná, Vítkov) či

o využití některého ze stávajících objektů (Zbraslavský či Trojský zámek, Colloredo-Mansfeldský či Valdštejnský palác, Klementinum, Hvězda, Královský letohrádek, Groebova vila, Nostická jízdárna atd.). Tato Muchova podmínka však nebyla splněna a Mucha sám to až do své smrti těžce nesl. Jako snahu o určitou kompenzaci možno chápat návrh městské rady z roku 1923, jímž bylo Muchovi umožněno zakoupit obecní pozemek v Praze na výstavbu vily a ateliéru se slevou.

Obrazy byly zprvu provizorně umístěny v Muchově ateliéru na zámku ve Zbirohu, od roku 1926 ve škole v Praze VII na Smetánce, odkud byly příležitostně zapůjčovány na výstavy doma i v zahraničí.

Cyklus byl veřejnosti poprvé v celistvosti představen v roce 1928 při příležitosti otevření Veletržního paláce Pražských vzorkových veletrhů. Po dobu německé okupace byla Slovanská epopej uschována v podzemí zemského archivu. Ani po válce nebyla otázka umístění cyklu v Praze vyřešena, a proto rada ÚNV v roce 1950 schválila zápůjčku do Moravského Krumlova s tím, že cyklus zůstává trvale majetkem města Prahy.

V roce 1937 byla řešena otázka autorských práv k cyklu. Bylo konstatováno, že autorská práva si ponechal A. Mucha pro sebe a svou rodinu, což se však nemělo týkat vnitřních úředních potřeb pražské obce.

Na základě archivních fondů: protokoly městské rady, presidium rady a magistrátu, odbor hospodářský, referát VI - osvětový zpracovala dr. Hana Svatošová, Archiv hl. m. Prahy.